

Kriminalomsorgens regionkontorer

Deres ref:

Vår ref:
202004037-1106

Dato:
12.02.2021

TILTAK AV 12.02.2021 FOR HÅNDTERING AV COVID-19

Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) har tidligere i 2021 gitt generelle nasjonale føringer for håndtering av covid-19 i kriminalomsorgen, samt mer spesifikke føringer i eget brev for nærmere bestemte områder («ring 1» og «ring 2»). Situasjonen nasjonalt preges nå av store geografiske forskjeller i smittetrykk, samtidig som restriktive, lokale tiltak iverksettes raskt som følge av risiko for utbrudd og spredning av mutasjoner. KDI finner det nå lite hensiktsmessig med detaljerte føringer fra sentralt nivå for hvordan situasjonen skal håndteres lokalt i et begrenset og nærmere angitt tidsrom. De generelle føringene nedenfor gjelder derfor nasjonalt inntil videre.

KDI understreker at lokale enheter til enhver tid må følge med på lokale anbefalinger og pålegg. Ved lokale utbrudd må enhetene iverksette nødvendige tiltak i henhold til det tiltaksnivå som er bestemt for det aktuelle geografiske området og tilpasse virksomheten deretter innenfor hjemmelsgrunnlaget i straffegjennomføringsloven kapittel 3A. Når tiltaksnivået i kommunene endres, også enhetene vurdere behovet for endringer i sin praksis.

Geografiske områder med utbrudd og høyt smittetrykk vil måtte se hen til de lokale tiltaksnivået ved skjønnsutøvelsen etter kapittel 3A og dermed iverksette en mer restriktiv praksis enn enheter i områder uten særlige tiltak utover de nasjonale anbefalingene.

Ved behov for ytterligere tiltak

KDI minner om at dersom tiltakene i dette brevet og straffegjennomføringsloven kapittel 3A ikke er tilstrekkelig ved den enkelte enhet, håndteres situasjonen i tråd med tidligere utsendte føringer. Dette i form av at lokalt nivå fremlegger en plan til regionalt nivå til godkjenning før den iverksettes. Regionalt nivå varsler KDI v/Kim Ekhaugen om planen før den iverksettes.

Kort om de ulike tiltaksnivåene ved utbrudd og begrepsbruk

Regjeringen har presisert begrepsbruken rundt tiltaksnivåer ved utbrudd og geografiske avgrensninger på følgende måte:

"Ring 1-kommuner" er utbruddskommunen og kommuner med tilknytning til utbruddet eller som har mye kontakt med utbruddskommunen.

"Ring 2-kommuner" er de kommunene som ligger i randsonen av "ring 1-kommunene", og som også har behov for å iverksette tiltak raskt som følge av utbruddet.

Ring 1 og ring 2 er kun geografiske betegnelser. Hvilket tiltaksnivå som velges for ring 1 og ring 2 er avhengig av alvorligheten i smitteutbruddet.

Det er fire ulike tiltaksnivå som er aktuelle ved utbrudd: A, B, C og D. Tiltaksnivå A er det strengeste tiltaksnivået.

Kilde: <https://www.regjeringen.no/no/tema/Koronasituasjonen/sporsmal-og-svar-om-koronasituasjonen/om-tiltaksniva-i-ring-1-kommuner-og-ring-2-kommuner/id2831989/>

De tiltakene som gjelder i henholdsvis tiltaksnivå A, B, C og D fremgår av kapitlene 5A, 5B, 5C og 5D i covid-19-forskriften.

Særlige tiltak i kriminalomsorgen for de ulike tiltaksnivåene

Tiltaksnivå A jf. covid-19-forskriften kapittel 5A:

- I områder med tiltaksnivå A stanses all innkalling til fengsel og mottak til fengsel for straffegjennomføring, *forutsatt at dette er sikkerhetsmessig forsvarlig i hver enkelt sak*. Det skal gjøres individuelle sikkerhetsvurderinger i hvert enkelt tilfelle, herunder av lovbruddskategori og straffens lengde.
- Domfelte fra områder med tiltaksnivå A skal ikke kalles inn eller møte i fengsel, forutsatt at dette er sikkerhetsmessig forsvarlig i hver enkelt sak. Dette gjelder ved samtlige fengselsenheter i hele landet. Det skal gjøres individuelle sikkerhetsvurderinger i hvert enkelt tilfelle, herunder av lovbruddskategori og straffens lengde.
- Innsatte som allerede er innkalt og omfattes av føringene ovenfor gis beskjed om at de inntil videre ikke skal møte til straffegjennomføring.
- Inntak av varetektsinnsatte opprettholdes.
- Det gjennomføres ikke gruppeaktiviteter ved straffegjennomføring i samfunnet.
- Det utvises særlig varsomhet og lavere terskel for å konstatere «særskilt smitte- eller helsefare» jf. strgjfl. § 45 a, ved gjennomføring av besøk i fengsler i det aktuelle området, samt ved besøk av personer fra områder i tiltaksnivå A.
- Det utvises særlig varsomhet og lavere terskel for å konstatere «særskilt smitte- eller helsefare» jf. strgjfl. § 45e, ved gjennomføring av frigang og permisjoner i det aktuelle området, samt ved utganger til områder definert med tiltaksnivå A.

Tiltaksnivå B jf. covid-19-forskriften kapittel 5B

- Det gjennomføres ikke gruppeaktiviteter ved straffegjennomføring i samfunnet.
- Det utvises særlig varsomhet og lavere terskel for å konstatere «særskilt smitte- eller helsefare» jf. strgjfl. § 45 a, ved gjennomføring av besøk i fengsler i det aktuelle området, samt ved besøk av personer fra områder i tiltaksnivå B. Dette under henvisning til regjeringens anbefaling for tiltaksnivå B om at «Alle bør unngå besøk hjemme og sammenkomster i eget hjem.» og «Alle bør unngå unødvendige reiser.»
- Det utvises særlig varsomhet og lavere terskel for å konstatere «særskilt smitte- eller helsefare» jf. strgjfl. § 45e, ved gjennomføring av frigang og permisjoner i det aktuelle området, samt ved utganger til områder definert med tiltaksnivå B.

Tiltaksnivå C jf. covid-19-forskriften kapittel 5C

- Det utvises varsomhet ved praktisering av strgjfl. § 45a. Når det gjelder besøk er det naturlig å se hen til regjeringens anbefaling om å begrense sosial kontakt.
- Det utvises varsomhet ved praktisering av strgjfl. § 45e. Når det gjelder permisjoner og utgang fra fengsel er det naturlig å se hen til regjeringens anbefaling om å unngå unødvendige reiser og begrense sosial kontakt.
- Gruppeaktiviteter ved straffegjennomføring i samfunnet kan gjennomføres utendørs.

Tiltaksnivå D jf. covid-19-forskriften kapittel 5D

- Det utvises varsomhet ved praktisering av strgjfl. § 45a. Når det gjelder besøk er det naturlig å se hen til regjeringens anbefaling om å begrense sosial kontakt.
- Det utvises varsomhet ved praktisering av strgjfl. § 45e. Når det gjelder permisjoner og utgang fra fengsel er det naturlig å se hen til regjeringens anbefaling om å unngå unødvendige reiser og begrense sosial kontakt.
- Gruppeaktiviteter ved straffegjennomføring i samfunnet kan gjennomføres utendørs.

Tiltak i øvrige deler av landet

I områder uten et særskilt tiltaksnivå i henhold til covid-19-forskriften opprettholdes følgende generelle føringer for praktisering av straffegjennomføringsloven kapittel 3A jf. brev av 31. januar 2021:

KDI vil presisere at kapittel 3A gir rammene for gjeldende rett når det gjelder kriminalomsorgens håndtering av covid-19-pandemien. Flere av bestemmelsene åpner for et skjønn hvor smittevern hensyn må veies opp mot behovet for sosial kontakt mv. KDI understreker at det i skjønnsutøvelsen skal sees hen til det lokale smittetrykket, herunder både hvilket risikonivå man befinner seg i og situasjonen innad i den enkelte enhet. Selv om kapittel 3A gjelder for samtlige enheter, vil de konkrete, skjønnsmessige vurderingene måtte variere noe mellom enheter og over tid.

KDI understreker betydningen av at straffegjennomføringsloven kapittel 3A praktiseres på bakgrunn av konkrete vurderinger hvor det tas høyde for individuelle behov, sett opp mot smitterisiko. Prinsippet kan illustreres med følgende uttalelse i forarbeidene til § 45 e: *«blant annet legges vekt på betydningen av permisjonen eller frigang for den innsatte, og på hvor stor smitterisiko det må antas å ligge i den aktiviteten den innsatte ønsker å bruke permisjonen eller frigangen til.»*

Beslutninger i medhold av kapittel 3A skal skje i vedtaks form.

STRAFFEGJENNOMFØRING I SAMFUNNET

Tidligere utsendte føringer opprettholdes:

I utgangspunktet opprettholdes straffegjennomføring i samfunnet så langt det lar seg gjøre innenfor de smittevernregler som gjelder på ethvert tidspunkt og i de ulike geografiske områder. Smittesituasjonen gjør det imidlertid nødvendig med tilpasninger av hvordan straff gjennomføres i samfunnet da det er viktig å legge til rette for at myndighetenes smittevernråd kan overholdes og at ansatte og domfelte beskyttes mot smitte.

Personundersøkelser

Tidligere utsendte føringer opprettholdes:

Friomsorgskontorene bes så langt det lar seg gjøre innenfor gjeldene smittevernregler om å gjennomføre personundersøkelser innen fastsatte frister, særlig personundersøkelsene for mindreårige.

Kontakt med domfelte – oppmøte hos kriminalomsorgen

Tidligere utsendte føringer opprettholdes:

KDI ber derfor om at kontakten mellom domfelte og ansatte i så stor grad som mulig foregår digitalt og/eller pr. telefon. Aktuelle hjelpemidler for kontroll og kontakt er VIS (løsningen video i samfunn), teams og telefon. Domfeltes oppmøter på friomsorgskontor, ND-senter mv. skal begrenses til de tilfeller hvor det er særlig god grunn til at det bør gjennomføres fysiske oppmøter.

Ved avgjørelsen av om domfelte skal møte fysisk hos kriminalomsorgen skal det gjøres en vurdering av om sikkerhetsmessige hensyn tilsier det. KDI presiserer særlig at oppfølgingen av prøveløslatte fra forvaring skal opprettholdes. Friomsorgskontorene må foreta grundige og individuelle vurderinger av hvordan den enkelte forvaringsdømte skal følges opp og hvordan ilagte vilkår skal kontrolleres.

Særlig for ungdom og andre sårbare domfelte vil det kunne være spesielt krevende å opprettholde en straffegjennomføring i samfunnet under pandemien. Enkelte er avhengig av en særlig tett oppfølging for å kunne oppfylle fastsatte vilkår. KDI ber om at det vurderes om det i disse tilfellene kan og bør gjennomføres fysiske møter med kriminalomsorgen. Gjeldende smittevernråd skal følges. Samtaler kan gjerne skje utendørs ved at man går en tur sammen mv.

Gruppeaktiviteter

Tidligere utsendte føringer opprettholdes:

KDI opprettholder at inntil videre skal det ikke gjennomføres aktiviteter (program, sysselsetting mv.) i grupper. KDI viser til regjeringens føringer om at «Voksne anbefales å ikke drive organisering aktivitet innendørs».

Unntak kan vurderes for aktiviteter utendørs dersom smitteverntiltakene kan ivaretas fullt ut. Det må i så fall gjøres en helhetlig vurdering av smittevernsituasjonen, herunder de enkelte

involvertes evne og vilje til å overholde smitteverntiltakene på en tilfredsstillende måte. Det er også relevant å se hen til sammensetningen av gruppene. KDI viser i den forbindelse til anbefaling fra regjeringen om at «Arrangementer utsettes dersom de samler personer fra flere kommuner.»

Overføring til straffegjennomføring med elektronisk kontroll av hensyn til kapasitet i fengslene jf. § 45 c

Tidligere utsendte føringer opprettholdes:

Straffegjennomføringsloven § 45 c gir hjemmel for overføring av domfelte til straffegjennomføring med elektronisk kontroll dersom det på grunn av smittevern hensyn er nødvendig å redusere belegget i fengsel. KDI viser til bestemmelsen i sin helhet og de vilkår og forutsetninger som fremgår av lovteksten og forarbeidene.

Straffegjennomføring med elektronisk kontroll

Det gjøres ingen endringer i føringer i brev av 4. og 18. januar når det gjelder straffegjennomføring med elektronisk kontroll og straffegjennomføring i eget hjem uten elektronisk kontroll jf. § 16.

Straffavbrudd ved straffegjennomføring i samfunnet jf. § 45 d

Tidligere utsendte føringer opprettholdes:

Det følger av straffegjennomføringsloven § 45 d at «Kriminalomsorgen kan beslutte å avbryte gjennomføringen av samfunnsstraff, bøteteneste og program mot ruspåvirket kjøring dersom gjennomføringen på grunn av pålegg eller anbefaling fra helsemyndighetene eller endringer hos kriminalomsorgens oppdragsgivere ikke lar seg gjennomføre.

KDI viser til bestemmelsen i sin helhet og de vilkår som fremgår av denne. KDI ber enhetene om å fortsette arbeidet med å finne alternative løsninger for aktivisering av domfelte, slik at straffen avbrytes kun i de tilfeller hvor det er nødvendig.

STRAFFEGJENNOMFØRING I FENGSEL

Det skal ved skjønnsutøvelsen ved praktisering av kapittel 3A sees hen til lokalt smittetrykk og individuelle behov. Besøk og utganger kan utsettes eller avlyses i tråd med §§ 45a og 45e. Det er naturlig å se hen til regjeringens nasjonale føringer om å «Unngå reiser i inn- og utland, med mindre det er nødvendig.» og at «Alle bør begrense sosial kontakt». Det skal sees hen til de særskilte behovene for mindreårige innsatte, samt barn som pårørende av innsatte.

Besøk i fengsel

Straffegjennomføringsloven § 45 a gir hjemmel for nektelse av besøk i fengsel som følge av covid-19: «Etter en konkret vurdering kan kriminalomsorgen nekte besøk i fengsel dersom besøket vil innebære en særskilt smitte- eller helsefare, eller det på grunn av sykefravær i fengselet vil bli uforholdsmessig krevende å gjennomføre besøket.» KDI viser til bestemmelsen i sin helhet.

Permisjoner

Permisjoner kan begrenses med hjemmel i § 45e. KDI viser til bestemmelsen i sin helhet.

Frigang

Frigang kan begrenses med hjemmel i § 45e. KDI viser til bestemmelsen i sin helhet. I de tilfeller hvor innsatte gjennomfører frigang til ordinært, lønnet arbeid skal det søkes å motvirke

at restriksjoner gjør at innsatte mister sitt arbeid. Dette gjelder uavhengig av tiltaksnivå jf. ovenfor.

Fremstillinger

Ved vurdering av om enhetene skal gjennomføre fremstillinger legges det vekt på behovet for fremstilling, smittesituasjonen og bemanningssituasjonen ved enheten.

Utelukkelse fra fellesskap med andre innsatte som smitteforebyggende tiltak jf. § 45 b

Føringene i brev av 4. januar om praktisering av utelukkelse fra fellesskap som smitteforebyggende tiltak, samt betydningen av testing, opprettholdes.

Særlig om mindreårige innsatte og domfelte, samt innsattes kontakt med egne mindreårige barn

KDI ber om at mindreårige innsatte og innsattes kontakt med egne mindreårige barn gis prioritet ved vurdering av innsattes muligheter for kontakt med pårørende, herunder gjennomføring av permisjoner og besøk. I den grad tiltakene i særlig grad rammer mindreårige innsatte og domfelte, samt innsattes kontakt med egne mindreårige barn, bes det imidlertid om at dette søkes avhjulpet så langt det lar seg gjøre.

Kompenserende tiltak

KDI ber enhetene om å opprettholde arbeidet med kompenserende tiltak og ber særskilt om at mindreårige innsatte og innsattes kontakt med egne mindreårige barn prioriteres.

KDI ber i tillegg enhetene om at alle innsatte gis 10 minutter gratis telefontid pr. uke. Dette som et tillegg til ordinær telefontid.

Med hilsen

Jan-Erik Sandlie
assisterende direktør

Maja Karoline Breiby
seniorrådgiver

Kopi: Kriminalomsorgens høgskole og utdanningssenter (KRUS)
Enheter på lokalt nivå

Dette brevet er godkjent elektronisk i kriminalomsorgen og har derfor ingen signatur.